

EAHP Academy Seminar 2: Qualitative research methods – beszámoló

2019-ben Brüsszelben, szeptember 20-21. között került megrendezésre az immáron hagyományosnak mondható Academy Seminar, két külön programmal. Az MGYT Kórházi Gyógyszerész Szervezete és a Magyar Kórházi Gyógyszerészetért Alapítvány támogatásával, az általuk kiírt pályázatot elnyerve ketten – Bor Andrea és Romvári Zsófia – vehettünk részt a Seminar 2 programon. A szeminárium célja volt, hogy a kórházi gyógyszerészeket megismertesse a kvalitatív, azaz minőségi kutatási módszerekkel, hogy a résztvevők el tudják dönteni, mikor melyiket érdemes alkalmazni, hogyan kell megtervezni és felépíteni egy minőségi kutatást, milyen kérdésekre kaphatunk választ, mik a módszer legfőbb előnyei és buktatói.

Szakmai program

- Előadások

Prof. Dr. Thomas De Rijdt, az EAHP Scientific Committee elnökének köszöntője után Prof. Dr. Raisa Laaksonen és Dr. Ulrika Gillespie ismertették a következő két nap menetét, majd minden résztvevő kitöltött egy tesztet, mely felmérte tudásunkat a meghirdetett témában.

Az átfogó bevezető előadást megosztva tartotta Dr. Ulrika Gillespie és Jonathan Underhill, rávilágítva, hogy kutatói munkánk során miért érdemes a minőségi módszerekkel is számolnunk, milyen mélységeket adhat kutatásunkhoz ez a fajta hozzáállás, ami egyre népszerűbb az egészségügyi felmérések körében is.

Az első, valóban hosszabb lélegzetvételű előadás Dr. Marika Pohjanoksa-Mäntylä-é volt, amiből megtudtuk, hogy mit is jelent pontosan a minőségi kutatás, mit képes felmérni, miben és mennyiben tér el a kvalitatív kutatástól, valamint, hogy alkalmazható-e karöltve a kettő, így megismerkedhettünk például a trianguláció fogalmával.

Dr. Katri Hämeen-Anttila fókuszcsoporthoz és a megfigyelés vizsgálatokról szóló előadása megmutatta, hogy miért kívánnak más szemléletmódot ezek a módszerek, mint a hagyományos statisztikai elemzések, amiket a klinikai gyógyszerészek általában használnak kutatásaikhoz. A megfelelő embereknek, a megfelelő kérdéseket feltéve lehetőségünk nyílik egy probléma mélyebb megértésére, a háttérben meghúzódó összefüggések feltárására, melyekre adott esetben a kvantitatív módszerek nem mutattak volna rá. Gyakorlati példákon keresztül mindenki átgondolhatta, hogy saját munkahelyén milyen problémákkal kapcsolatban, és kiknek a bevonásával, valamint kiknek a segítségével érdemes levelezni például egy fókuszcsoporthoz elemzést.

Országoként változhat, de minden kutatás kardinális pontja a jogi és etikai háttér, ami szerint végezzük munkánkat. Ezt hangsúlyozva tartotta meg előadását Dr. Jennifer Newbould, aki azt ismertette a résztvevőkkel, hogy egy interjú megtervezése során mi mindenre kell figyelni, beleértve az interjú fizikai környezetét, a kérdező megjelenését és viselkedését, és természetesen a feltett kérdéseket.

Miután megismertük, milyen kvalitatív kutatási módszerek léteznek, Prof. Dr. Raisa Laaksonen bemutatta, hogy a meglévő tudásanyagot milyen sémák szerint lehet feldolgozni és elemezni. Megértettük, mi a különbség a deduktív és induktív analízis között, hogy milyen kutatási elrendezésben melyiket érdemes használni, valamint, hogy a kutatásunk hogy

vezetheti illetve módosíthatja az elemzés menetét, hiszen minőségi analízis során előfordulhat, hogy olyan összefüggéseket találunk, amiket a kiindulópontból képest más nézőpontból is meg kell vizsgálnunk. Ez nem az eredeti terv felrúgását, hanem annak kibővítését jelenti. A tapasztalat nagyon sokat segít, hogy egy kvalitatív kutatásban az értékelés objektív maradjon, hiszen a megszerzett információk interpretálása során nem lehetünk elfogultak vagy részrehajlók.

Dr. Ulrika Gillespie és Jonathan Underhill vezényletével az egész csoport összegezhette, hogy milyen ismereteket sajátítottunk el a 2 napos tréning során. Minden ország küldötteinek ugyanazokra a kérdésekre kellett válaszolnia, megvitatva, hogy otthon a saját munkahelyén ki-milyen célra tudná használni a hallottakat.

- Workshopok

1. A Dr. Marika Pohjanoksa-Mäntylä által vezetett csoportmunka folyamán közösen megfogalmaztuk egy fiktív kutatás céljait, majd kutatási módszert választottunk hozzájuk. A kutatás talán legfontosabb pontja, hogy pár tömör mondatban össze tudjuk foglalni a munka gerincét, és ennek mentén tudunk haladni. Ehhez elengedhetetlen a jó kérdésfeltevés.

2. Miután meghatároztuk a kutatás céljait, egy részletes útmutatást, úgynevezett topic guide-ot kellett készíteni, amiben az adekvát módszerek mellett meghatároztuk a kutatás részleteit, és megkomponáltuk a 'vezető kérdéseket', amelyekre választ szeretnénk kapni munkánk során. A topic guide kardinális pontja a kutatásnak, hiszen pontosan rögzíti a tervet, ami szerint a munkának haladnia kell.

3. Az egyik legizgalmasabb feladat az volt, mikor véletlenszerűen kiosztott szerepek szerint egy fókuszcsoporthoz kellett imitálnunk, a gyakorlatban alkalmazva az addig megszerzett elméleti tudást, a csoportban feltett kérdéseinkhez igazodva. A műhelymunka vezetői rögtön reflektáltak is a csoport játékára, amivel nagyon hasznos, való életben alkalmazható tudást és tapasztalatot nyerhettünk.

4. Következő feladatunk interjú készítése és adása volt, megtartva fiktív szerepeinket. Feltehetjük a topic guide során megfogalmazott kérdéseinket, valamint más csoportok ismeretlen kérdéseire is válaszolhattunk. Ebben a felállásban világosan látszott, hogy melyek voltak jól megfogalmazott kérdések, és melyek szorultak javításra. Ez alátámasztotta, hogy miért érdemes kérdéseinket próbára tenni, validálni kis létszámú csoportban, ahogy erre a két napos tréning során is rávilágítottak. Továbbá azonnali visszajelzéseket kaptunk előadóinktól az interjúkra, és hasznos tanácsokkal láttak el minket.

5. A kvalitatív kutatási eredmények analízise volt talán mindannyiunk számára a legnehezebb feladat, ahol egy ismeretlen szöveget kellett bizonyos szempontok szerint, önállóan kódolni, hogy aztán rendszerezni tudjuk a kiemelt kifejezéseket. A rutin és a gyakorlati tapasztalat a későbbiekben természetesen megkönnyíti az elemzést.

6. A kidolgozott hipotetikus kutatásunk megbízhatóságát igyekeztünk igazolni az utolsó workshop folyamán, különböző kritériumok szerint, amihez többféle, a munkát segítő listákkal ismerkedtünk meg. A kutatásnak mindenképpen validnak, megbízhatónak kell lennie, hiszen csak így használhatók fel a megismert eredmények. Kritikus szemmel kell tehát tekintenünk saját kutatásunkra.

Kulturális és közösségi programok

Első este a hotel éttermében, második este pedig a Skievelat De Wand nevű helyi étteremben láttak minket vendégül, mindkét alkalommal kiváló ételeket kóstoltunk és nagyon jó hangulatban telt a vacsora. Meglátogattuk közösen az Atomium-ot, valamint idegenvezető kíséretével Leuven gyönyörű városát csodálhattuk meg a vasárnapi programon, hazatérés előtt.

Összefoglaló

A két nap során egy kevésbé ismert, ám annál hatékonyabb, az egészségügyi szektorban feltörekvőben lévő kutatási módszercsoporttal ismerkedhettünk meg részletesen, melyhez elméleti és gyakorlati tudást is kaptunk az interaktív jellegű, modern eszközöket és megoldásokat involváló órákon. Nagyon érdekes volt látni, hogy különböző régiókban hol tart a kórházi gyógyszerészet, mire érdemes fókuszálni. Reméljük a kialakult nemzetközi kapcsolataink is hasznosak lesznek számunkra a jövőben. Szeretnénk megköszönni a Magyar Kórházi Gyógyszerészetért Alapítvány, az MGYT Kórházi Gyógyszerész Szervezete, valamint az EAHP nagylelkű támogatását, ígérjük, a megszerzett tudást itthoni munkánk során kamatoztatjuk.

Dr. Bor Andrea, Dr. Romvári Zsófia